

CATALUNYA SOCIAL

Any IX. — Núm. 434

Un any. 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

5 d'octubre 1929

**PUBLICACIÓ
SETMANAL**

**REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA**

**APARTAT 1036
TELÉF. 17605**

La temporada teatral

Entre les activitats que cal remarcar cada any en aquest període tardoral, en què l'activitat ciutadana reneix amb tota la seva plenitud, no hi pot mancar l'activitat teatral.

La vida de teatre té un valor en si mateixa pel seu aspecte artístic i literari; però, a més a més, té un valor d'exponent de moralitat i ciutadania, que cal aprofitar per a l'estudi social d'un moment històric, d'una època.

I si per l'esquinc del teatre en la crosta social podem esguardar l'ànima d'un moment, quin judici ens pot merèixer la vinent temporada de teatre català?

S'anuncien, i han començat ja a treballar, sis companyies formades respectivament així: al teatre Novetats, l'antiga companyia clàssica de Romea; a Romea, la prestigiosa d'En Vila-Davi; al Nou, el propi Enric Borràs; a l'Espanyol, En Santpere; al Talia, l'Assumpció Casals; i al teatre Goya, una companyia formada per l'Elena Jordi. Ningú cregui que aquest és un reclam; dissortadament, poca cosa hi tindriem a anunciar!

¿I amb quin caràcter social es presenten aquestes companyies? Sembla que seran tres les que curaran del teatre seriós; i altres tres les que es dedicaran al conreu del gènere de vodevil, gènere brut, gènere asfixiador de tota generositat, de tota guspira d'art, de tot valor moral. Allí la moral hi és només que per a ésser escarnida; allí la moral serveix d'esquer a les més infamants representacions. No hi cab, certament, la diferència que hom ha volgut establir entre el vodevil fi, elegant, d'importació francesa, i el vodevil fort, groller, amb mots de burdell. Tot el vodevil és creat a base de mancament a la moralitat, precisament, i tot és igualment canallec i pervertidor des del punt de mira social. Que les escombraries es cobreixin amb vestit de seda o amb draps pestilents és igual, no passen mai d'ésser escombraries. I socialment encara podríem dir que és més destructor el vodevil fi i literari (passi el mot) que l'altre, car al cap i a la fi aquest darrer arriba a provocar la repugnància a moltes persones educades, mentre que el primer passa per tots els paladars estragats.

Quin exponent de moralitat ens dona tot això!

Tres companyies de teatre català fent vodevil i gènere moralment brut! I això sense comptar que les altres companyies anuncien obres d'En Josep M. de Sagarra, d'En Soldevila, etc., de la moralitat de les quals no cal pas refiar-se massa ni gens!

I quina conseqüència en podríem treure? No cal pas que hi fem comentaris, que resultarien desconhortadors per a nosaltres mateixos. Quan tres companyies de teatre vodeviles es preparen per a treballar durant l'hivern és que es refien de comptar amb públic suficient per emplenar les seves sales d'espectacle. I això sol, solament aquesta hipòtesi, és ja una vergonya per a nosaltres i un menyspreu a la moralitat del poble català. I qui s'atreveix a dir que l'èxit no acompanyarà la seva actuació? Donat el nostre estat social no ens estranyarà gens ni mica que els càlculs reïxin bé a les esmentades empreses.

Però quina vergonya per a nosaltres si havem arribat a tan baix nivell en matèria de moralitat! Quina perspectiva més negra se'ns ofereix pel dia de demà! Amb teatre d'aquesta mena, abundant, prodigat; amb setmanaris de tasca negativa i crítica que van imposant la destrucció de tota valor pairal com a tasca primordial; amb l'afany d'abassegament de riquesa que arreu del nostre poble s'ha desvetllat, on anirem a parar? ¿quines poden ésser les reserves morals pel dia de demà? ¿quin l'exponent de la nostra espiritualitat? ¿quines les bases damunt de les quals s'ha de fundar el nostre renaixement, ja que aquest serà integral o no tindrà valor dins la història de les civilitzacions dels pobles?

Així és com anem davallant; així és com anem perdent les nostres característiques; i així és com les joves generacions cada cop resten més afeblides i pobres de voluntat i d'heroisme. Així és com els cobs no es senten; i així és com es mostra el mesellisme de molts dels d'avui deixant passar decrets com el darrer sobre Notariat, que ha mort definitivament les darreres característiques del Notariat català, i contra el qual ningú no s'ha pres tan sols el treball de protestar!

Que de pressa anem davallant! Però tot s'explica, dissortadament!

Memòries d'un cabaler

XVI

La xacolata, menjar diví

(Primera part)

Començo aquest tema amb la pruija de gastar molta tinta i paper abans de separar-me'n, per la raó ben comprensible de què m'entusiasma: així, tal com sona. Llaminer com sóc de xacolata, ara, encetada aquesta qüestió, em fa l'efecte que em trobo dintre el rebost, i no n'haig de sortir així com així.

Si a les cinc de la tarda d'un dia d'estiu entreu a can Feliu per la porta gran que dona a migdia i ensumeu del portal de mà dreta que aboca a la cuina una suavisíssima olor de cacau i canyella, és senyal cert, si no hi ha a la casa cap malalt, de que hi han visites. Escolteu bé i sentireu la inconfusible remor del molinet que topa amb les parets de la xacolatera d'aram i desfà i barreja la xacolata i l'aigua amb el seu vertiginós moviment de volant que li donen dues mans hàbils i ben planes que fan rodolar el mànec entremig. Quan jo era petit sentia aquella olor d'una hora lluny i corria cap a la cuina i, si era el primer dels germans a arribar-hi, la Quima em deixava llepar el molinet i, si no era el primer, llavors trobava que un altre ja l'havia llepat abans que jo i feia propòsit d'ésser més diligent una altra vegada.

Mai no m'havien deixat escurar la xacolatera d'aram que llavors s'estilava. Un cop abocada a les xicres, l'eina anava a l'aigüera tot seguit. Es deia que les coses dolces que es deixen refredar a les eines d'aram prenen verdet, i aquesta era l'explicació que es donava a les intoxicacions que semblaven motivats pels pastissos que es feien en motllos d'aquell metall; i encara avui es diu així. No sé si són calúmies inspirades per la terrissa, la llauna o el ferro colat; també podria ésser. *Si vols mal a un gos, digues que és rabiós.*

Ja sé que la Quima és una cuinera hàbil, molt conixedora dels estres, dels fogons i de l'art que practica; però, si Homer alguna que altra vegada badava, també la Quima es podia distreure quan tenia la xacolatera al foc i de fet s'havia distret alguna vegada. I vet aquí el que passava: que la xacolata es posava a bullir i fer bromera i a pujar xacolatera amunt fins que acabava per vessar-se pels fogons i no quedar sinó fum a la xacolatera. Era llavors que s'escampava per tota la casa una farum de sucre cremat ben comprometedora. Un estudiant de Cervera, trobant-se en un fracàs així, va improvisar aquest verset:

Cosa tan rara i tan nova
El pensament m'atabala
Que la xacolata munta
Quan el sucre va de baixa (r).

Això passava l'any 1739 quan acabada la guerra amb l'anglès, el preu del sucre, que havia pujat extraordinàriament, es posava a to.

Un cop d'ull al menjador donat a través del por-

tal de mà esquerra em farà veure la taula ovalada tota parada amb dotze platets i xicres ben senceres i noves. És que han tret el joc reservat per als casos de compromís. Aquest joc no surt pas sempre. Al matí, quan le prenem en família, tot va d'estar per casa. No hi ha res de platets, sinó que un full del *Brusi* de la vigília per a cada u fa de plat; i pel que toca a les xicres, valga'ns Déu! quin mostuari! En surten de grans i de petites, de llises i amb orles, de gruixudes i de fines; encara queda mostra d'unes totes pintades de quan es va casar l'àvia: totes elles no tenen de comú sinó el tenir les nanses trencades. No hi fa res. La qüestió és ésser amatent i arplegar la més grossa.

Jo he sentit contar que un mestre de filosofia d'un convent cada dia prenia xacolata amb els frarets deïxebles seus. De la taula en deien a *Can Xuclà*, en memòria de l'acte diari de xuclar-hi la xacolata. Un dia el mestre els va empènyer a pendre la xacolata en forma sillogística i es va fer d'aquesta manera. Eren cinc les xicres, una d'elles més grossa i una més petita que les altres tres. Un cop fou plena la grossa un dels frarets la va pendre, la va xarrupar i va dir sentenciosament: *Probo maiorem*. Aquesta premissa major, diu un altre, és molt clara i no hi ha necessitat de provar-la: que provi la menor que raja amb més dificultat. Un altre fraret a qui van oferir la més xica, passejant-la d'esquerra a dreta diu: *transeat* i la dona al del seu costat; i el professor, que ja havia donat algunes xarrupades a la seva xicra, va pendre la xacolatera, va reomplir-la i va exclamar: *subsumo*. Conten les cròniques d'on jo he tret la relació que més aviat es va acabar la xacolata que el bon humor (2).

La xacolata de can Feliu, encara me'n recordo després de prop de cinquanta anys, era d'allò que no hi havia millor. Ens la feia expressament el Fonso, l'adroguer de la vila, amb el compromís (que ell complia religiosament) de posar-hi tant de cacau veritable, tant de canyella i tant de sucre. Hi havia adroguers que, perquè quedés més espessa amb més poca xacolata, hi posaven goma o midó o aiguacuit. A can Feliu, però, la xacolata sortia espessa a cop de xacolata. Dues mitges preses per cada xicra. Aquella xacolata sí que era com la que gastava Apolon per a convidar les Musses a berenar sota una alzina del Parnàs, vora la font de la Poesia, després de les sessions acadèmiques que celebraven no sé quin dia de la setmana.

Deixo de banda la mitologia, per a confessar que sempre he cregut que la xacolata va ésser inventada per un català de l'Empordà. Aquella barreja que prenién els mexicans feta de cacau torrat i farina de moresc quan Hernan Cortès va fer cap a aquelles terres, ni era xacolata ni res que s'hi assemblés. Tota la gràcia li va venir del sucre, i el primer que va tenir la idea de barrejar cacau amb sucre, aquell pròpiament va inventar la xacolata.

Que l'acudit el va tenir alguna bona peça de l'Empordà és cosa que fa molt versemblant l'afició que tenen els d'aquella comarca a posar sucre a les botifarres, llangonisses i a tots els plats forts. Jo he sentit contar que a la boda que es va fer de l'hereu

Clotet de Figueres amb la noia gran de can Xifré de Sant Feliu de Guíxols es van servir dotze plats dolços; i entre ells un de llebre cuinada amb xacolata.

Fou llavors de la barreja del cacau amb el sucre que la xacolata va penetrar a les cuines i als menjadors reals, a les cases grans i als convents de la banda d'ací del Pireneu i féu totes les nostres delícies reservades fins que Anna d'Àustria la va fer tastar al seu reial espòs Lluís XIII de França i els nostres religiosos, plens de caritat i cortesia, obsequiaren els seus germans de França i Itàlia amb bones lliures de la pasta reconfortant.

I com amaven la xacolata la bona gent del segle XVIII, quan pel seu bon preu va arribar, mixtificat o no, a totes les classes socials! Enterneix llegir els documents de l'època i per ells es veu que l'obtenir una bona xacolata constituïa per a la gent d'aquell temps una obsessió. Valgui regirar alguns papers vells que tinc davant.

Un religiós malaltís, a qui el superior havia afluixat els llaços de la disciplina conventual, cantava entusiasmat:

No hi ha en el món millor vida
Que aquesta que estic passant;
Xacolata matí i tarda
Tarda i matí passejant (3).

Vull i puc citar noms, perquè tinc paperots que els canten.

El juriconsult més aplomat que va veure la Universitat de Cervera, En Josep Finestres, es feia enviar de Barcelona la xacolata que prenia tots els dies amb fruïció i reclamava una i altra vegada dels seus deixebles de can Dou de Barceolna que li enviessin xacolata o cacau, segons les circumstàncies. En una carta li deia a don Ignasi de Dou i de Basols: "Va arribar la xacolata i tot seguit la vàrem provar i aprovar a can Romeu. Està bé de sucre i canyella. encara que aquesta s'hi sent poc. Moltes tardes estalviaré el que tinc perquè el pendré en les llicenciatures i borles que són freqüents." Estrafolari! En altra: "Amic; m'has enviat el cacau a mi o a un confiter? Tanta còpia sembla que convé més a una tenda. No puc deixar de donar-te moltes gràcies, tot renyant-te per tanta profusió." En una de més enllà: "¿Que t'han encarregat el registrar la xacolata i el cacau com agent d'aqueix Consolat de mar; que vols saber la quantitat que en tinc? Respondré a la pregunta i diré que el cacau està tot transformat en xacolata, i que d'aquesta en tinc a la teva disposició tres moltes." I en altres cartes el bo d'En Finestres fa com qui s'enutja perquè N'Ignasi de Dou mai no li envia la nota del que val el cacau que compra, i li fa l'amenaça de no demanar-li'n mai més (4).

Si algú arriba a llegir aquests paperots que escriu, jo li prec que em perdoni aquestes remembrances: el soroll del molinet regirant-se dins la xacolatera havia estat moltes vegades en la meua primera infància la música evocadora de la son, quan la mare portava el meu bressol vora la llar, perquè no estés masa lluny del seu camp d'operacions culinàries.

Es còpia, JORDI ARNAU

(1) (2) (3) (4) De manuscrits de l'època.

Cursos de Sagrada Escripura

Amics de la Bíblia desitjosos de seguir en l'alliçonament bíblic, donaran aquest any, d'octubre a juny, un curs complet sobre Èxode, Levític, Nombres i Deuteronomi.

En aquest curs podrà copsar-se l'esperit del poble israelita pertocant a religió, dret i constitució com a poble predilecte de Déu.

Respondrà el curs als punts següents: Moisès, cabdill d'Israel; el legista; el jutge; els seus parlaments amb Déu; la seva darrera benedicció.

L'ànima del poble israelita; el fonament primer de la moral universal; el decàleg; els fonaments de la religió.

Javè, el Déu que és, contraposat a les ídoles que no són; l'altar; l'Arca de l'Aliança; la tenda del testimoniatge, etc.

Serà aquest curs d'una lliçó setmanal i es donarà els dissabtes al vespre, a Biblioteca Balmes, des del 12 d'octubre inclusiu, a juny.

Donat l'èxit dels cursos precedents i per l'especial interès del present, indispensable per a posseir l'esperit fonamental de tot l'Antic Testament, *Amics de la Bíblia* creuen serà seguit amb constància per moltes persones desitjosos dels estudis bíblics. En treurà utilitat l'iniciat en semblants estudis i també qui vulgui iniciar-s'hi.

Referències a Biblioteca Balmes, Duran i Bas, II. Dirigirà les lliçons el Dr. Josep Casanelles, Prev.

Curs de llengua hebreaica

Amb tal de facilitar el poder llegir els textos sagrats en la seva llengua primigènia, *Amics de la Bíblia* donaran un primer curs de "Llengua hebreaica", des de 15 d'octubre a juny de 1930.

La primera classe serà, ajudant Déu, el dia 17 d'octubre a un quart de vuit de la vetlla.

Referències de classes i condicions a Biblioteca Balmes, Duran i Bas, II.

Dirigirà les lliçons el Dr. Josep Casanelles, Prev.

EL LLIBRE DE LA PARAULA DE DÉU

LA SAGRADA BIBLIA

EL NOU TESTAMENT

VOLUM I

Els Evangelis i Fets dels Apòstols

CONDICIONS DE VENDA

Edició de doble text: llatí i català . . . 8'50 Ptes.

Edició de text llatí sol. 6'— »

Edició de text català sol. 5'— »

Totes aquestes edicions van enquadrades amb finissim pegamoid, imitació de xagri. Enquadracions més luxoses de distints preus.

Ha sortit ja el primer volum de la SAGRADA BIBLIA que publica l'Obra del Sant Evangelí de FOMENT DE PIETAT

Quatre mots sobre Mèxic

CATALUNYA SOCIAL va ésser, si no la primera, almenys una de les primeres publicacions que en el nostre país assenyalava el martiri i el calvari que sofrien els nostres germans catòlics de Mèxic, en la persecució del qual foren víctimes des dels governs de Carranza, Obregon i Calles, especialment en els temps d'aquest darrer governant.

Plau-me fer constar que, llavors jo resident a Lima, vaig ser el primer de portar a aquestes pàgines la qüestió de Mèxic, fent ressaltar la intolerància, la manca de lògica, la tirania i l'abús exercits des del govern azteca en contra dels catòlics.

Sembla, però, que els fets darrers confirmen la pau religiosa a Mèxic, i ens ho confirmen les notícies que des de dita República havem rebut de famílies distingides i estimades amb les quals hem mantingut correspondència des de fa anys, comunicant-nos que els catòlics poden assistir tranquil·lament als oficis i cerimònies religioses en les esglésies de Mèxic.

S'ha vessat sang, hi ha hagut màrtirs, persecucions, injustícies. Sempre n'hi ha hagut i n'hi haurà fins a la consumació dels segles. Aquestes expurgades donen més força i vida a l'Església. Els seus enemics moren, passen i van a parar al mar de l'oblit per a sempre. En canvi l'Església triomfa dels seus enemics, ara com abans, cada gota d'aquella sang vessada es converteix en una flama que s'aviva més al foc de la fe.

Pensem que Déu permet els períodes de prova per a enfortir més i més la fe dels seus creients.

Per a nosaltres tota la simpatia envers els catòlics de Mèxic que no han vacillat un sol moment, que no han aflluixat, que s'han mantingut a l'altura deguda, mantenint aquella tradició de fe i religiositat que des de tants anys ha vingut practicant amb tota devoció.

Nostra Dona de Guadalupe ha obrat el miracle de què la fe triomfés a Mèxic. La devoció a la Verge de Guadalupe és tan arrelada, que amb tot i la revolució, estem segurs que haurien comès molts revolucionaris atemptats a la religió, però no haurien tolerat cap manca de respecte a la seva Verge en qui creuen i adoren. És com aquella fe de certs carreters que reneguen i cremen un llum a Sant Antoni a la quadra de casa seva, i aquesta incongruència, aparentment inexplicable per a molts, a nosaltres ens fa veure que al fi i al cap el qui triomfa és la fe senzilla i sentida. No és la revolució el que mou els cors, a Mèxic, dels indis. És la fe a la Verge de Guadalupe. No són els renecs dels nostres carreters el que els fa caminar contents, és la fe a Sant Antoni, que saben que els guarda de pendre mal. És fe, fe arrelada, sublim, per tal com és senzilla i gran i de cor sentida.

Aquesta fe, doncs, és el que fa triomfar de les revolucions i del fàstig del viure.

Per això els homes que dient-se tolerants i respectuosos, de nom, inquieten la fe popular, porten la convulsió, la divisió i les lluites fraticides, destructores, i els homes que comprenen que la fe popular no es pot esborrar pel caprici foll d'una mala pensada des del setial del govern, i els que comprenent la fe popular la respecten, encara que no la sentin ni l'estimin, porten la tranquil·litat a la vida de la República, com ho havem vist amb l'actitud del senyor Portes Gil, qui ha comprès que la tranquil·litat de

Mèxic depenia en part del respecte a la fe i tradicions del poble mexicà el qual, malgrat tot, és catòlic, es sent catòlic i actua com a catòlic.

LLUÍS G. FÀBREGA I AMAT

La «Pietat» de molts

Dies passats estiguérem a l'alta muntanya catalana (insaciabls gosadors de la bellesa de Déu que és el món material que ens volta!) i ens abellí amb la frescor sedant i rejuvenidora de la muntanya — la frescor d'esperit d'un company nostre, òptim sacerdot i rector d'ànimes.

La gaiesà del seu monòleg i de les seves agudes i respostes, bé valia per una llesca abundosa de coratge en els camins voluntàriament empresos i bé tenia els propis prestigis i dolçors d'una tiradeta d'aigua de les neus! Tal com ho dic.

Només em vull entretenir ara en una mostra del seu bon enginy i del seu contagiós optimisme d'home normal, seré i ben orientat.

Sirgant en amunt pel camí xiroi i difícil de Tragora, aquest poblet gironí apostat com un mirador de beutat a mig camí de Núria, l'amic menava tot el soroll i renou de la conversa amanida amb la frescor de cent rialles sembrades amplemment pel coster.

Em féu una gràcia especial el que contà après d'un Sr. Rector molt *oportunist*a, pel que es veu Ho vull reportar aquí.

Deia, diu:

—Una vegada hi havia un Sr. Rector al qual li varen portar a beneir un hàbit del Carme.

L'home, adonant-se de seguida que aquell vestit era més aviat per una nina que no pas per una noia de carn i ossos i fixant-se que era escotat com qualsevol vestit de qualsevol noia despreocupada de les que corren avui, va dir a la *pietosa* portadora:

—Aquest vestit et faig a saber que necessitarà una benedicció especial, noia!

—*Bueno*, vostè mateix, Sr. Rector. No l'hi haig pas de dir. Faci el que convingui.

—Bé, doncs. No et moguis d'aquí i escolta.

El Sr. Rector va dir a l'escolanet que no li anés pas a buscar el ritual de les benediccions, puix que no l'havia pas de menester. Es va fer portar només la caldereta de l'aigua beneïda i buidant-la tota damunt aquell vestit, digué amb bona veu, i ben entenedora:

—*Que Nostre Senyor netegi aquest hàbit de la brutícia que respira!*

Que el Déu Omnipotent maleeixi des del Cel aquest vestit que jo no puc pas beneir en la terra!

Que la Verge del Carme, tan modesta, tan pura, tan immaculada, castigui com es mereix la noia despreocupada que porti enhoramala aquest vestit!

En nom del món, del dimoni i de la carn. Mai més així no fos.

I diu que l'escolà, que era murriot i llest, quan va sentir que el Sr. Rector deia, sense llibre, una benedicció tan especial es va posar a dir *amens...*, que encara en diria si el Sr. Rector no li hagués dit prou.

Val la pena. És una cosa molt apropiada. I, sobretot, es tracta d'una fórmula de benedicció que es podria fer extensiva a tantíssims vestits que avui es porten.

Cal retenir-ho.

MN. LLUÍS G. PLA

Vida de Sant Joan M.ª Bta. Vianney

(Rector d'Ars)

IX

Un home que obra bé forçosament ha de concitar les ires d'aquells qui mai no coneixeran la pau cristiana. Els dolents voldrien que tots els homes seguissin la via ampla del plaer. El reverend Vianney, aquell rector tan humil que s'havia proposat que els seus feligresos seguissin el camí de la perfecció cristiana, fou víctima de la calúnnia. L'home dolent dubta d'aquells que practiquen les virtuts més heroïques. Segons el seu ideari, un home virtuós és un hipòcrita. Els sincers són els que xipollegen dins les aigües de la concupiscència.

El rector d'Ars estimava amb tanta vehemència Jesucrist, que no podia concebre que algú fos capaç d'ofendre'l. Per això es mostrava tan sever amb els pecadors. "Un pastor, deia, que vol complir amb el seu deure ha d'estar constantment amb l'espasa a la mà." En els primers temps, àdhuc les persones piadoses el censuraven per la seva severitat. Amb el pecat es mostrava inexorable.

El Rnd. Vianney estava pàl·lid, demacrat i quasi exhaurit per les penitències feixugues. Menjava poc i gairebé no dormia. Els joves depravats varen llançar l'espècie que la seva pàl·lidesa era motivada per causes poc honestes. Li varen trametre cartes ofensives i davant la parròquia posaren cartells els quals contenien burles sarcàstiques. Els més gosats varen atrevir-se a cantar sota la seva finestra cançons obscenes.

No gaire lluny de la casa parroquial, una dona jove, que no era maridada, va deslliurar un infant, i els homes de cor eixut intentaren llançar un grop de llot damunt el rostre del Rector d'Ars. Ningú, però, no va creure les insidies d'aquells homes depravats.

Com deuria sagnar el cor puríssim d'aquell home heroic que s'havia sotmès a penitències duríssimes per aconseguir el domini absolut de l'esperit damunt de la carn! Ell, que quan era infant no volia ni abraçar la seva mare que estimava amb tanta tendresa! Mai ningú no l'havia vist acaronar una nena ni posar les mans damunt un infant. Quan estava malalt mai no permetia que l'assistissin dones. No va tenir mai serventa. Si algunes dones piadoses es prestaven a posar una mica d'ordre a la casa parroquial, els exigia que fessin la neteja quan ell estava a l'església. Quan parlava amb una dona mai no li esguardava el rostre.

Si era tan primmirat amb totes aquelles coses que podien pertorbar la pau del seu esperit, ¿com s'atrevien els homes pecadors a atribuir-li imperfeccions que no tenia? Si precisament la castedat és la virtut que han practicat tots els sants! Cada sant té una modalitat pròpia i excel·leix en determinades virtuts; però tots, absolutament tots, coincideixen en la pràctica de la castedat. Un home impur és impossible que segueixi el camí de la perfecció cristiana. Quan cau vençuda la castedat, cauen totes les altres virtuts. La castedat, que és fruit de la gràcia, la practiquen únicament aquells que fent oració esdevenen forts per a dominar la fúria de les passions.

Dels llavis del Rnd. Vianney no eixí ni una paraula de blasme contra els seus calumniadors. "Cal pregar per ells", deia quan algú li aconsellava que es defensés.

El bisbe va rebre tantes cartes anònimes, que va trametre un sacerdot a Ars perquè fes una informació. Aquesta, com és natural, no va donar cap resultat.

Segons declarà el Germà Atanasi, en el procés de l'Ordinari, el Rnd. Vianney esperava que el bisbe, convençut de la seva culpabilitat, l'hagués allunyat de la parròquia perquè ell tingués temps de plorar en la soledat la seva pobra vida. Més tard féu aquestes confidències: "Em pensava que vindria un dia que em foragitarien d'Ars a bastonades, o bé que el bisbe em treuria les llicències, o que acabaria els meus dies en una presó... Veig que no mereixo aquestes gràcies!" (1)

A nosaltres ens espanten les contrarietats, i els sants desitgen que la dolor els clari les ungles dins de la carn. Veieu quin deseeiximent més absolut de les coses de la vida! El Rnd. Vianney fins menyspreava la seva reputació. Si sabia que era agradable als ulls de Déu, ¿per què havia d'entristir-se davant l'actitud dels homes incomprendius? Els sants són uns enamorats de Jesucrist i no es preocupen de les coses del món. Un home que s'enamori de Jesucrist ja està salvat, perquè l'amor l'allunyarà de les coses impures.

Malgrat les calúnnies dels seus adversaris, es va anar estenent la seva reputació de sant. La senyora Gauthery, mare d'un sacerdot, va veure una dona mundana que es dirigia al confessorari del Rector d'Ars i, malgrat els esforços que feia, no podia avençar.

A causa dels sofriments emmalaltí, i sol·licità el trasllat a una altra parròquia. Aquesta nova va causar al poble una gran consternació. El bisbe li oferí la parròquia de Fariens, però després d'uns dies de reflexió no va acceptar. Es considerava massa petit per a posar-se al davant d'una parròquia tan gran.

La gent bona s'anava posant al seu costat. Fundà la confraria del Santíssim Sagrament, per aconseguir que els seus feligresos combreguessin freqüentment. Era tant el seu prestigi, que els rectors de les parròquies veïnes l'invitaven a predicar. En la missió de Trévoux va obtenir un gran èxit. Va passar hores i hores al confessorari. Predicà sis dies a Montmerle i s'estatjà a casa d'una senyora velleta que vivia prop de l'església on es celebraven les missions. Quan el Rnd. Vianney es dirigí a la vila d'Ars, el rector de la parròquia on havia predicat es dirigí a la casa de l'esmentada velleta per a pagar les despeses que el predicador havia originat, i s'assabentà que no havia menjat res. La serventa digué que li havia demanat en secret unes quantes patates bullides, i que no havia menjat altra cosa durant els sis dies. El rector de Montmerle va trobar l'olla a la seva cambra.

Acudia sol·licit a tot arreu on el demanaven. Un dia el sol·licità una família de Rancé. Pel camí es posà a ploure i arribà a la casa del malalt, fe-

brós, i moll fins els ossos. Estava tan exhaurit, que per a confessar el malalt es va ajeure al seu costat. Es contaven d'ell coses tan meravelloses, que els camperols, quan sabien que havia de passar per un poble de la rodalia, sortien a rebre'l.

El Rnd. Vianney, que estimava tant els infants, ja feia temps que es preocupava de fundar una Escola. Ars no tenia escoles. Amb l'ajuda d'algunes ànimes piadoses aconseguí fundar una Escola gratuïta per a nenes. Acudien infants de tots els pobles de la rodalia. El servent de Déu no en va tenir prou amb aquella escola, al davant de la qual hi havia mestresses molt piadoses. Fundà un refugi per a les nenes òrfenes i per aquelles que tenien pares desnaturalitzats. De vegades tustaven la porta de l'orfanat noies de divuit anys, brutes i espellifades. El Rnd. Vianney les rebia amb una gran sollicitud. Mai no va voler que les asilades donessin ni un cèntim. Quan no tenia diners anava a pidolar a les famílies que sabia podien ajudar-lo. Quan li preguntaven quantes asilades tenia recollides exclamava:

— No ho sabem.

— I si alguna s'escapés, com ho sabríeu?

— Oh! Les estimem tant, que si alguna asilada ens abandonés ens n'adonariem de seguida.

De vegades passava moltes d'angúnies per alimentar les asilades. Un dia li digueren les professores que al graner no hi havia sinó un grapat de blat. No es podia exigir un esforç als camperols perquè la collita havia estat molt dolenta. El reverend Vianney ocultà una relíquia de Sant Francesc de Regis sota el blat i va demanar a les òrfenes que unissin a les d'ell les seves oracions. Després d'haver orat digué a una de les professores que anés al graner i, en obrir la porta, va veure que estava curull de blat. Mai no havia estat tan ple.

Un altre dia s'havia acabat la farina, i, no obstant, el Rnd. Vianney ordenà que pastessin. Amb una mica de farina es va omplir tota la pastera i, com de costum, hi hagué pa per tothom. Quan li explicaren el miracle exclamà:

— Nostre Senyor és molt bo! Com estima els pobres!

Les asilades veneraven el seu sant benefactor. Quan algú visitava l'orfanat, conegut amb el nom de La Providència, s'adonava de seguida que no era com els altres. L'esperit de les professores havia estat plasmat pel sant rector, i tenien una fortitud espiritual tan gran, que no s'espaiaven davant els sacrificis més heroics.

Les òrfenes abandonaven La Providència quan ja eren aptes per a pastar-se el nostre pa de cada dia.

En una de les dependències de l'orfanat donà les lliçons de catecisme que es feren tan cèlebres.

Acudiren tants peregrins a escoltar les lliçons del sant rector, que es va veure obligat a explicar el catecisme a l'església.

Al cap de poc temps aquell poble diminut estava completament transformat. En els camps hi havia creus de fusta i els camperols pregaven quan les campanes tocaven a oració. En les façanes d'algunes cases hi havia imatges de la Mare de Déu. No solament el sant rector alligona els seus feligresos de la trona estant, sinó que els visitava i, en la intimitat de la llar, els donava els consells que les circumstàncies aconsellaven. Les

famílies d'Ars, que el rebien amb una gran efusió, deien que mai no havien vist un home tan sant. Hi havia tanta moralitat en aquell llogarret, que durant el temps que el Rnd. Vianney va exercir el seu ministeri parroquial es va duplicar el nombre d'habitants. El diumenge no es treballava i els camperols acudien al temple. El sant rector no volia que el dia de festa circulessin els cotxes. Un dia que estava exposat el Santíssim Sagrament, les portes de l'església eren obertes. Passà una diligència i els cavalls, en arribar davant el temple, es varen aturar i no fou possible fer-los seguir. No hi hagué més remei que tornar a l'hostal d'on havia sortit la diligència.

Es celebraven amb gran solemnitat totes les festes religioses. La de Corpus era la més solemne. Es construïen molts altars i s'adornaven les cases. El Rnd. Vianney no volia que els curiosos s'arregleressin pels carrers d'Ars. Tothom havia de formar part del seguici. Sempre solia ocupar els darrers llocs, però el dia de la processó no volia cedir a cap sacerdot de la diòcesi l'honor de portar el Santíssim Sagrament. Es revestia amb els seus magnífics ornaments, i caminava lentament amb els ulls fets a la Sagrada Forma. Amb el moviment dels llavis hom endevinava que pregava. Mes d'un cop els seus acompanyants l'havien vist amb llàgrimes als ulls. Davant el Santíssim flamejaven banderes i s'alçaven nuvolades d'encens.

Era tanta la fama de santedat que tenia la vila d'Ars, que moltes ànimes piadoses passaven allí llargues temporades.

El sant rector no es movia del costat dels moribunds. Els ajudava a morir santament, i els pecadors empedernits es convertien.

Els seus feligresos empenien el camí de l'eternitat amb l'ànima amarada de llum.

Un dia visità Ars un home molt dolent que estava posseït del dimoni, i va allunyar-se de seguida d'aquell llogarret perquè no podia viure tranquil. "Quina mala olor exhala aquest poble!", exclamà indignat.

En canvi les ànimes bones s'hi trobaven bé al costat del sant rector. Brac de la Perrière, que va escriure un llibre de records, diu que els peregrins no sabien allunyar-se d'Ars. S'hi trobaven tan bé com en un santuari. Damunt d'aquell poble petit i oblidat dels homes mundans, planava una pau molt dolça. El sant rector l'havia beneït i l'esperit del mal no podia entenebrir l'ànima dels camperols que sabien alçar els ulls al cel. Felços els pobles que tenen un guiatge! Certament que va sofrir molt el servent de Déu que arrià veiem als altars nibat de llum, però quina alegria més gran per una ànima que estima Déu veure que aquells que ens han estat confiats s'allunyen del pecat i segueixen el camí de la perfecció cristiana! Els que haurien de treballar i no treballen, com s'avergonyiran en trobar-se amb les mans buides davant de Déu!

Si ens allunyem dels pobres i dels que sofreixen, com volem que el poble ens estimi? El Rnd. Vianney estimava profundament els humils perquè mai no va conèixer ni la vanitat ni l'orgull. Els que no coneixen el camí que mena a la casa dels pobres, no són amics de Jesucrist.

Si tinguéssim, com el servent de Déu, el cor roent com una flama i vegéssim en cada home un

germà, a l'entorn de la Creu redemptora hi hauria molts més cristians.

Per a portar ànimes a Déu s'ha de cremar per dintre. Els que van a l'encalç dels honors i no saben

desseixir-se de les coses del món, mai no aconseguiran alliberar els pecadors de les cadenes feixugues del pecat.

J. CIVERA I SORMANI

Comentaris

Un gran acte d'afirmació catòlica

La Missa pontifical que es celebrà a l'Estadi de Montjuich el passat diumenge encara es comenta arreu de Catalunya, i no cal dir si a Barcelona. Fou un espectacle únic, tant des del punt de vista religiós, com atenent al seu aspecte social i cívic.

Devoció, ordre, compostura...

La immensa àrea de l'Estadi va convertir-se en un temple també únic. Un cel sense núvols li feia de volta, i un sol claríssim de lluminar.

L'oreig de la mar immediata temperava la discreta calor d'un dia tardoral barceloní que encisava. Tothom restava embadalit d'aquell quadre mai no vist, ni tan solament sommiat.

De bon matí començà el pelegrinatge a Montjuich amb tota classe de vehicles. La ciutat es vestí de joia com per art d'encantament. Barcelona s'abocà a la màgica muntanya, i tots els camins que hi porten s'emplenaren de gent i d'autos. Aquests hi anaren a milers.

Des de l'alba fins el migdia per carrils i carreteres, arribaren les multituds dels pobles de Catalunya, àdhuc dels més llunyans, freturossos d'assistir al pontifical del Congrés de Missions. S'estava acabant la Missa que encara les colles forasteres, arborades d'entusiasme, envaïen el clos central de l'Estadi.

L'entrada dels Prelats; l'arribada dels Reis; el començament de la Missa; l'esclat harmònic dels mils i mils de cantants de la gregoriana i litúrgica partitura, foren moments inefables de que no és possible donar-ne idea. Calia presenciar-los i sentir-los.

Però el moment cabdal, que féu estremir d'emoció religiosa les multituds agenollades que cobrien materialment l'immens Estadi, fou en alçar Déu el nostre venerable Prelat doctor Miralles. L'esborronament del sublim commogué tots els cors i les llàgrimes entelaren els ulls de quants en aquests casos saben sentir i estimar...

Hora i mitja durà la grandiosa cerimònia religiosa junt amb el sermó, i mai en cap església no es notà més silenci, ni més correcció, ni major fervor.

Aquest fet deixà admirat a tothom, i parla tan alt de la religiositat del nostre poble, com de la civilitat llur.

Val a dir que l'organització d'aquest acte, que no admet qualificatiu, ni ponderacions, fou perfecta. Els estrangers — i foren molts, que hi assistiren, — no sabien avenir-se de la corectíssima compostura d'aquella gernació que sobreeixia de l'Estadi, sense provocar el més mínim incident, ni la més petita disputa.

Una grolleria de «Mirador»

Ha causat un efecte desagradable entre alguns barcelonins de debò que tenen el mal gust de passar els ulls per *Mirador* l'acoblament de la imatge de la Verge de la Mercè i un dibuix d'Olaguer Junyent, publicat l'any 1902 en un setmanari de trista història, amb motiu de la festa major de Barcelona; di-

buix que volia personificar-la en una noia de caire massa mundà estranyament abillada. El contrast resulta escandalós demés de barroer i de mal gust.

Les persones a les quals ens referim, com totes les que ho han vist, en protesten indignades, com hom mateix; no comprenen com hi ha publicacions que es tenen per barcelonines, capaces de tals profanacions i de tan groller sentit ciutadà, encara que tinguin la desgràcia d'ésser incréduls. Adhuc entre aquests també hi ha classes...

Altrament, aquesta grolleria gràfica va naturalment acompanyada d'un article de caires volterians en què es qualifica de "somni del molt alt rei En Jaume i dels dos altres sants barons", la històrica davallada de Maria Santíssima a la comtal ciutat per tal de fundar l'Orde Mercedària, Redemptora de captius, que tanta glòria ha donat a la Religió com a Catalunya, i tant de bé ha fet en les terres on els nostres germans sofrien el jou del més dur i ominós esclavatge. Quelcom més que somnis i cosa ben real i efectiva seria el gran esdeveniment del davallament de la Verge, quan homes que tocaven sempre tan de peus a terra com el rei En Jaume, Sant Raimon de Penyarfort i Sant Pere Nolasc, i que tenien tan profund sentit de la realitat, el prengueren per a fonament i estímul d'una de les empreses més ardides, més pràctiques, més admirables i més fecundes, de què ens parlen la història de Catalunya i els anals de l'Església.

Mirador ja podia veure que tres somnis iguals alhora esdevinguts a tres tan diferents personatges, eren quelcom més que somnis, i, demés, que tal casualitat no es donaria si no fos per miracle. És allò que deia molt enginyosament aquell escriptor anglès: "Les casualitats són els miracles que Déu no firma."

Però els fa.

No ni hi ha pas de casualitats orbes, fatals.

Totes les coses porten la seva raó d'ésser, i el seu procés lògic.

Amb la casualitat no hi creuen més que els inintellectuals.

Afluència de forasters

Barcelona està plena de forasters. En moltes fondes i dispeses tenen d'improvisar-se llits i llocs desusats per tal que moltíssims forasters no es quedin al carrer.

Ara, acabat el Congrés Missioner, minvaran un xic, però tot fa creure que aquesta estació tardoral serà el clou de l'Exposició.

S'anuncien nombroses expedicions de turistes de totes les parts del món per a visitar-la. L'èxit, gràcies a Déu, ja està assegurat.

Cal, però, no negligir-la, fer-ne la deguda propaganda; cosa ben fàcil i escaient, i, més a més, molt agradable, tractant-se d'un Certàmen com el de Montjuich, en elogi del qual mai podem pecar fer sobre de ponderacions, sinó per manca de justícia.

L'escàndol

Impòssibile est ut non veniant scandala: vae autem illi; per quam veniunt. Utilius est illi si lapis muralis imponatur circa colum eius et proiciatur in mare quam ut scandalizet unum: et de pusillis istis.

S. Lucam, c. XVII, 1, 2.

A. J. Sicre

Aquests milers d'infants que aquest matí cantaven a l'estadi amb motiu de la missa que allà hom ha celebrat com a magna apoteosi de la Setmana Missional, quantes d'idees, quantes de preguntes, d'alegries i tristesses per una banda i quants de judicis favorables o desfavorables, per altra, que a hom fan venir!

El llevat barceloní de l'espiritualitat juvençana aquest matí l'hem tingut acoblat, tot com una sola veu i un sol cor, cantant les lloances del Senyor. D'aquí deu, vint anys, el tindrem, en ésser tots ells ja homes fets, com ara? Terrible pregunta, àvida d'una resposta i que ha de fer tremolar tots quants s'ocupen seriosament de la direcció intel·lectual del jovent nostrat.

Solament hi ha una sola plaga que pugui estorgir aquesta joventut ubèrrima, plena de vida, catòlica, que avui ha anat a l'estadi: l'escàndol. Lleveu aquesta quera del si de la vida religiosa, social i intel·lectual i ben tost us haureu desempallegat del malastre tal volta més corsecador i feridor que causa estrall darrera estrall.

I apar tanmateix que no ésser cristià, les més de les vegades vol dir gitar allò de l'interior devés la llum i apagar-la. I si no apagar-la entenebrir, semblantment, aquesta llum, límpida, serena, nial de la veritat, que és la gama sagrada de la fe senzilla de la gent corrent. Allà copsaren el vici denigrant, agreujador, porfidiós fins amb el malvat que es dibuixa al bell davant d'un sentiment, d'una ànima, tot encant, tot bondat; allà oïren com la conversa desamada en allò que ateny religió i llengua escup damunt les oïdes castíssimes d'una donzella o d'un pudibund donzell; allà us daren compte de la falta de respecte, de tolerància, en tots els ordres, que hom té per les coses que tinguin gust, regust, sentor i foc de sagristia, d'església, de teologia i catecisme.

Aquí teniu el mal, lector benamat. L'escàndol. No acabà, l'escandalós, en no creure en Déu, posat que tot i no creient-hi el persegueix directament o indirecta, el malparla, es burla de les seves coses, de les seves lleis, dels seus preceptes, arribant fins jaquir de la norma de conducta la mateixa llei natural, el veureu com esdevé famejador, sàdic, crapulós, llibertí i sensual a tot ésser-ho i al front duu ben marcada l'etiqueta de la seva vida, com estigma de degradació que el traeix ben tost. L'escandalós és com una boca que continuament gités verí, però ai d'ell! si aquest verí demés d'anar a caure damunt els sentits cristians d'un adolescent, d'un home fet, cau damunt el cor, l'ànima, ben innocent, d'un d'aquests juvenets que són l'esperança pel demà i l'alegria de l'esdevenidor! Ai de vosaltres, escandalosos del món modern! Ai de vosaltres sectaris que tostamps del fons del vostre cor i del vostre cervell enllordeu aquests nostres infants que es donen i deuen al Senyor!

No parlem ja amb rigor teològic ni moral de la

pena que mereixen els escandalosos dels temps moderns qui amb les seves paraules, qui amb les seves idees, qui amb les seves novelles de prostíbul, solament bones per difamar els bons costums, enllorden el jovent i pullulen correntment arreu del món. Parlem més de bon grat, amb un xic més de consol, però amb tota la rigor que això vol de la responsabilitat que hom té d'amagar el mal, de perseguir-lo perquè amb un escreix de bé quedi ofegat. No volem una doctrina esqueixada ni esbiaixada ni destralejada; volem una doctrina recta, que no tingui mirament ni per una cosa que miri a un cantó o que miri a l'altre; volem una doctrina que secament, dreturament talli, de cop i volta, quan es presenti, el mal més minso.

I ací parlar de la responsabilitat que hom contrau davant el mal d'escàndol fet al nostre jovent, és dir l'obligació que cadascú té de combatre'l, desfer-lo, anorrear-lo per tal que no l'arribin a capir els infants benamats. Toca als pares, com a dret diví i humà de vetllar per un sentit grandios de benestança moral en els seus fills; toca als mestres, com a perllongament de la paternitat a l'escola, que curin que l'escàndol no entri per res dins el si de la seva aula. I si no, ai del mestre escandalós per tal com malmet no un, dos, tres fills, que faria un mal pare, sinó quaranta, cinquanta nois i, amb ells, quantes consciències! És per això que l'alta lliçó de la Pedagogia, l'alta moralitat de l'Educació és un problema de responsabilitat. Damunt d'aquestes mateixes pàgines temps ha que en parlar de l'escola sense Déu vaig tenir ocasió de parlar-ne.

Vetlleu, mestres, vetlleu, puix que aquesta nova pedagogia social que comença a l'escola ha desorientat moltes d'intel·ligències de formadors d'homes sollevant-los devés les afraus raquítiques del pessimisme i els vicis més desesperançadors tot escandalitzant, a cada pas, aquells cors innocentíssims de deixebles els pares dels quals els els havien confiat devotament i amorosa.

Vetlleu semblantment aquells qui teniu intervenció en la cosa pública, en els afers de la vida, adés d'un ordre, adés d'un altre, car la vostra intervenció serà, Déu i ajuda, ben afectuosa; vetlleu pels infants tots aquells qui vegeu que la seva vida espiritual, la seva fe, la seva innocència perilla, car si no us faríeu reus, còmplices, indirectament, si és que no el perseguíssiu, el pecat d'escàndol, de l'anatema evangèlic. Aleshores, dissortat d'aquell pare, d'aquella mare, d'aquell mestre, d'aquell home de posició material, d'aquell home de posició espiritual, d'aquell mal escriptor, d'aquell novel·lista de prostíbul que solament viu el vici i diu el vici, d'aquell qui ensenya no amb tots els ets i uts — que per bé que això mantés de vegades s'esdevingui ja és el desenfrè i la pèrdua del sentit comú — la més petita nota d'escàndol! Com ha de tremolar damunt vostre, escandalosos, la ira de Déu! Com ha d'apiadar-se de vós, escandalós de joves i noies, d'infants i també de grans, si els haveu robat el tresor més gran que és la pau interior, els ulls verges que de jove dóna la innocència i de gran la vida recta i pura? Per a vosaltres ha estat feta aquella esquerra del Senyor en el dia del Judici Final per tal que aneu a abraçar-vos com a maleïts del Pare Celestial.

Jovenets que sou el llevat cristià de Barcelona, que sou el joven catòlic més pur de la nostra ciutat! Penseu que en aquest món, en el qual la vida

us duu, més d'una vegada l'home escandalós — vestit d'anyell, si convé, encara retornant a l'Evangeli — us perseguirà, us oferirà la copa del plaer, una nova vida, un nou món, una nova vinguda si us deixeu dur per ell. Però si s'esdevingués així, encara seriau molts a retornar al si cristià de la vostra llar, a la vostra mare benamada o al vostre pare benivolgut. L'escandalós amb vosaltres obra de traïdor, us emmetzina, us corromp a pleret amb aquell sentit de refinament que algun d'ells tenen fins arribar a deixar ben empapat el moll de l'os, de la seva náusea

i corrupció. Llavors, ai que difícil de revenir de les tenebres a la llum!

Escandalosos barcelonins, escandalosos que per les nostres rambles, per les nostres vies, places i carrers, per dins l'urbs de Barcelona mateu la innocència del jovent, quin càstig no mereixeu si d'aquí deu, vint anys, sou culpables que un gran nombre o si no un de sol, d'aquests jovenets que aquest matí cantaven a l'estadi s'han apartat de la pleta del Senyor?

JOSEP MIQUEL I MACAYA

El gran dia missional

L'Obra de la propagació de la Fe

Com ja se sap, el dia 20 del proper octubre, penúltim diumenge del mes, es celebra arreu del món, com a institució permanent i com a preparació de la festa de Crist Rei, el Gran Dia Universal de Missions a favor de la O. P. de la Propagació de la Fe.

El Centre Nacional de la Propagació de la Fe, atenent indicacions especials de la Santa Seu, ha intensificat aquest any, d'una manera extraordinària, la propaganda i organització de l'esmentat Dia, i ha establert una oficina especial perquè s'encarregui de divulgar aquesta festa missional i de facilitar la seva celebració en totes les diòcesis d'Espanya.

Vol el Sant Pare que tots els catòlics preguin per les missions, i que es faciliti la inscripció dels fidels a la O. P. de la Propagació de la Fe. En el seu desig que en totes les parròquies del món sigui aquest dia jornada intensa d'oracions i de propaganda missional, acudí, mitjançant la Secretaria general de la Propagació de la Fe, als països de missions que amb entusiasme es sumaren a la celebració d'aquest Dia. A Alaska, no disposant de diners per a donar una almoïna a la Propagació de la Fe, sortiren els nous cristians a caçar, i aconseguiren, d'aquesta manera presentar al missioner un important donatiu.

També a Espanya, l'any 1928, es celebrà en algunes diòcesis, amb resultats insospitats. S'espera que aquest any, donada la intensa propaganda que es porta a cap, s'aconseguiran innombrables oracions i no poques almoïnes per a la Propagació de la Fe. Hi ha concedida indulgència plenària als fidels que aquest dia combreguin i preguin per les missions.

La càrrega exagerada

Fa pocs dies contemplàvem un gros camió perfectament carregat i tirat solament per un cavall. En fer-li arrencar el vehicle la pobra bèstia, tot i éssent molt corpulenta, no tingué prou força per arrossegar-lo.

Hom quedà sorprès d'aquest abús que, segons digueren els carregadors, és molt comú a tot arreu, però com el cas era un xic insòlit, puix els fardells carregats pesaven *quatre mil cinc cents quilos*, un dels carreters no pogué abstenir-se de protestar-ne en alta veu compadit del cavall que hi posava inútilment totes les seves energies. Hom li digué que més

compassió feien els bastaixos carregadors; al cap i a la fi les sofertes bèsties encara tenen una societat (la *Protectora d'Animals i Plantes*), que de vegades els protegeix, i en canvi els pobres bastaixos...

Un hospital per tuberculosos

En haver passat el Besòs amb el tren del Litoral, hom albira damunt un turonet del terme de Sant Adrià un gran edifici isolat a mig construir. Ja fa anys que cap modificació s'hi observa; ja fa anys que les finestres resten sense vidres i porticons.

Jo preguntava als companys de tren si era un col·legi o un hotel i cap d'ells no sabia donar-me'n raó. Per casualitat un metge em va aclarir la incògnita.

— Es un hospital pels pobres tuberculosos.

— I per què no l'acaben?

— Per manca de diners.

En tornar avui a veure aquelles parets esquelètiques he sentit una pregona tristesa. Mentre Barcelona llança els diners en diversions i vanitats, els tuberculosos pobres han de restar reclosos dintre d'una cambra miserable, torturats per la malaltia, respirant un aire corromput i ferint-los contínuament l'orelles l'aldarull de la ciutat.

No crec pas que la meua intervenció en aquest assumpte tingui la més petita eficàcia; estem en plena orgia de festes i de disbauxa i no és pas qüestió de lliurar-nos a meditacions humanitàries. La inconsciència és enemiga de la reflexió; si fins i tot la terrible malaltia troba terreny abonat en aquestes jovenetes que sacrifiquen la seva nutrició per un vestit d'últim model, o per unes formes *esveltes* que no són altra cosa que la manifestació d'una naturalesa raquítica.

Amb les engrunes de l'Exposició se'n podrien fer uns quants d'establiments que estatgessin amb decòrum els pobres tuberculosos; però a excepció feta d'algun cas illat, les engrunes o bé no poden recollir-se o bé van a omplir les caixes d'entitats benèfiques que només afavoreixen a una classe determinada; mentre els tuberculosos pobres els manca aire per respirar i el contagi s'estén a la família, als veïns d'aquestes cases d'habitacions encongides, els barcelonins canten i riuen sense pensar que la seva alegria és un sarcasme en arribar a les llars on la misèria fa més tràgica l'alcova del malalt, que una alenada d'aire pur i un raig de sol farien encara florir un somriure de conformitat en els llavis entelats per una febre que no perdona.

JOAN BAGUENY

Elogi de la mort

Scio enim quod redemptor meus vivit, et in novissimo die de terra surrecturus sum, et rursum circumdabor pelle mea, et in carne mea videbo Deum meum, Job, 19.

El món odia la mort. L'odia perquè la tem com un enemic implacable contra el qual no hi ha armes possibles. Sols el Cristianisme ha pogut acomplir el gran miracle de transfigurar la gran enemiga de l'home en una amiga d'inefable dolcesa, l'angoixa en consol, la temor suprema en la més radiant esperança, la fi tenebrosa de la vida en el principi lluminós de l'eterna benaurança, la tomba en un bressol, ço que era una sinistra i definitiva maledicció en una benedicció divina d'eficàcia perdurable, la Mort en Immortalitat. El món ha rebut del paganisme aquesta trista herència de la por i de l'odi a la mort. El paganisme havia resolt el problema de la vida terrenal, havia creat i organitzat la mentalitat i el sentiment dels homes per tal d'assolir en la terra la màxima fruïció dels plaers materials i espirituals de la vida. Sols la mort destorbava, com un hoste inoportú, la joia dels convidats al gran banquet. I la magnífica solució pagana de la vida sols podia subsistir com una bella ficció, amb la condició de tancar estúpidament els ulls a la realitat odiosa de la mort. Novalis en els seus *Himnes a la Nit* ha contat amb una insuperable inspiració aquesta íntima tragèdia que corcava implacablement la joiosa solució pagana de la vida: "Terrible, s'atansava a les taules del joiós convit i torbava les ànimes amb un mortal esglai; els déus mateixos eren impotents per aconsolar les ànimes oprimides. Misterioses eren les vies d'aquest flagell; ni ofrena ni pregària aplacaven la seva ira. Era la Mort arribada al festí per anegar-lo d'angoixa i de dolor." D'aquest concepte absolutament negatiu de la mort deriven totes les figuracions plàstiques que la representen en forma repulsiva o paorosa. Llegiu els clàssics grecs i llatins i podreu formar tota una galeria de representacions de la mort que tradueixen tota l'odiositat amb què els antics la veien revestida. Horaci, el mestre insuperable en l'art de cantar els goigs de la vida, fa un esforç suprem per idealitzar la mort amb una beutat de somni fantàstic, d'ombra pàl·lida que llisca silenciosa a l'aguait de les seves víctimes:

*Pallida Mors aequo pulsat pede
Pauperum tabernas regumque turres.*

Aquells grans esperits de l'antiguitat clàssica, per als quals la bellesa o la saviesa eren la suprema redempció, també assajaren d'embellir com pogueren l'espantosa figura de la gran Enemiga. L'enigma, però, romaní sempre en peu, terrible, desafiador, indesxifrabable. Novalis diu això en bellíssims versos: "Amb son esperit ardit, amb sos sentits ardents, l'home sabé embellir el paorós fantasma. Un dolç adolescent apaga la seva teia, i s'adorm... Dolça esdevé la mort com un ressò d'arpa. El record es fon en el riu de les ombres... Indesxifrat, però, romaní el secret de la Nit eterna, greu avís d'un poder llunyà." La representació pagana de la mort no han arribat a destruir-la tants segles de Cristianisme en la imaginació de la humanitat. Tota l'Edat Mitjana

va plena de totes les varietats d'aquesta representació. La calavera carregada de la terrible falç, i altres encarnacions poètiques i artístiques de la idea de la mort en forma de fantasma esglaiosa, d'espectre misteriós, d'ocell fatídic, d'ombra pàl·lida i glacial, no són més que herència del concepte pagà de la mort perpetuat en mig de la societat cristiana. Les famoses *Dances de la Mort* medievals, tot i la intenció cristiana que les inspirà, són romanalla d'aquella representació pagana.

Crist Nostre Senyor naixent a la Cova de Betlem és l'alba que esvaeix definitivament les tenebres d'aquella nit poblada de tots els fantasmes lívids, nascuts de la suprema, ineluctable angoixa de la mort. Allò que enfonsava els homes en un abisme de tristot, de llavors ençà els aixeca dolçament més enllà de la terra, i en el si de la mort se'ls revela la vida perdurable. En el Crist, com diu amb paraules de la més sublim expressió el Prefaci de la Missa de Difunts, "nobis spes beatae resurrectionis effulsit, ut quos contristat certa moriendi conditio, eosdem consoletur futurae immortalitatis promissio" (per a nosaltres resplendí l'esperança de la benaventurada resurrecció, per tal que als que la condició de la mort certa entristeix, la promesa de la immortalitat futura els aconhorti").

Escric aquest *Elogi de la mort* no per un afany de glossar el seu concepte cristià amb unes pobres consideracions personals que no farien sinó espatllar o enterbolir la doctrina exposada en les obres de tants Pares i Doctors de l'Església i tantes ànimes elegides. Si he resolt incloure aquest elogi en la sèrie dels que m'he proposat dedicar a les coses de la nostra fe més bescantades pels enemics de l'Església, és simplement perquè no fa gaires dies he rebut la impressió de la mort cristiana més profunda de tota la meua vida. Durant la meua darrera estada a Montserrat, Nostre Senyor ha volgut emportar-se a la seva benaurança l'ànima d'una fidel serventa seva, unida a la meua família pels llaços d'una antiga i estreta amistat. Una mort i un enterrament a Montserrat són coses que difícilment poden ésser oblidades, sobretot quan es tracta de persones íntimament unides a nosaltres. La mort vingué a arrabassar sobtadament aquesta serventa de Déu, que, com si pressentís que se li acostava l'hora de la suprema partida, havia portat des del primer dia de la seva arribada a la nostra Muntanya Santa la més intensa vida de pietat i recolliment espiritual. La impressió de la mort cristiana se'm féu, però, tangible no precisament en l'acte edificant del seu traspàs, ans més encara en el del seu enterrament. Quina dolcesa, quin pregon aconhortament, quina sublim i joiosa serenitat vessen en l'ànima del creient les incomparables pregàries i les bellíssimes cerimònies del ritual de l'Església catòlica en l'acte solemni de la inhumació dels difunts. Aquests sants monjos de Montserrat saben posar en el ceremonial de les exèquies una tal fervor, una tal unció, que jo en aquell acte del

sepeli de la inoblidable amiga em creia assistir no a un enterrament sinó a l'acte de la beatificació d'una ànima elegida. Portaren el fèretre als peus de la nostra Verge, i allí l'admirable cant litúrgic, entonat per aquelles veus dels monjos que saben unir la gravetat més austera a la més cèlica dolcesa, començà a fer bategar els cors dels assistents a impuls d'una inefable onada d'esperança. L'emoció anà creixent a mesura que el monjo oficiant amb veu clara i vibrant i amb una sòbria expressió anava desgranant damunt les despulles mortals les sublims oracions amb què fineixen els tres responsoris del ritual. L'Església té la delicadesa d'anomenar en aquestes oracions el difunt amb el seu nom de fonts, nota d'admirable tendror que ungeix l'austera solemnitat del cerimonial amb una intimitat familiar que arriba a les teles més profundes del cor: "Fac quæsumus, Domine, ut sicut hic eam vera fides junxit fidelium turmis, ita illic eam tua miseratio societ angelicis choris." ("Et preguem, Senyor, que així com ací baix la fe vera ajuntà la teva serventa als estols dels fidels, així també allà dalt la teva misericòrdia la uneixi als cors angèlics"). Aquestes admirables oracions i els responsoris corresponents glossen amb les paraules més escaients dels llibres sagrats l'aflicció en què romanen els amics del qui ha partit a l'altra vida i ens fan present tota la terrible majestat de la mort en el moment en què l'ànima compareix davant del Jutge celestial. Però, totes les consideracions desoladores i depriments que puguin barrejar-se o alternar amb les paraules de dolcíssim conhort, prometedores de l'eterna benaurança, s'esvaeixen de sobte, com un núvol fugisser, al cant exultant de l'antífona *In paradisum deducant te angeli* que entona la clerecia en sortir del temple per a acompanyar el fèretre al cementiri. A Montserrat els monjos canten el responsori darrer dintre el clos d'aquell, moments abans del soterrament. Jo no havia entrat mai en aquell tan petit com poètic cementiri, situat vora una recolzada que fa en el seu començament l'antiga dreuera de Sant Jeroni. Quan hi entràvem ja era hora baixa. La llum dolçament difosa del capvespre escampava una tendra melangia en aquell petit clos ocupat per unes poques sepultures i alguns enterraments assenyalats per modestes creus plantades a terra. La salmòdia dels monjos ondulava suaument en l'aire vesperal tenyit de les roses pàl·lides de la llum que agonitzava. Els penyals montserratins que es dreçaven damunt dels nostres caps semblen allí formar una sagrada i inviolable muralla de protecció al voltant de les despulles soterrades en aquell estret recinte. Quan els monjos van entonar el darrer *Requiescat in pace* damunt el cos de la dolça amiga, vaig sentir que davallava de dalt els cims dels penyals tota la immensa pau del Montserrat per embolcallar les cures despulles fins al jorn de la resurrecció.

Quan sortíem del cementiri, fent-nos pas entre la gentada que havia vingut a presenciar la piadosa cerimònia, l'emoció, una emoció que sols poden encomanar els misteris sagrats de la nostra religió, era visible en les nostres cares. Sortíem d'allí amb un trasbalsament inefable de tot el nostre ésser. I vegeu l'estranya cosa! En pendre comiat tots els amics del qui acabava de perdre la dolça companya de la seva vida, en compte d'adreçar-li les acostumades paraules de condol, tots l'abraçàvem i li estrenyíem la mà amb un mot de felicitació als llavis, i — per què no dir-ho? — amb un sentiment de santa enveja al fons

del cor... Ah sí, lectors benivolguts, quin lloc Montserrat per fer una mort cristiana! Felç qui pot pujar a la glòria des d'aquest alt graó del Montserrat que ja està a mig camí del cel! Felç qui pot deixar les seves despulles mortals reposant a l'ombra sagrada d'aquests penyals que serveixen de tron sublim a la dolça Verge i Mare, Regina de cels i terra! Oh Montserrat, tu m'has ensenyat ara tota la bellesa, tota la dolçor, tot el misteriós encís de la mort cristiana. I vosaltres, bons monjos de la comunitat montserratina, que Déu us pac el bé immens que amb l'exemplar unció de la vostra pietat heu fet a la meua ànima! Vosaltres heu fet el miracle de transfigurar als meus ulls en angèlica la faç de la mort que el món veu sempre plena d'horror i de païra. No debades anomenem el nostre Montserrat la Muntanya-Miracle! Déu no permet que a Montserrat passin els miracles esclatants que fan famosos a altres Santuaris. Qui podria, però, comptar el nombre dels miracles d'un altre ordre que passen al nostre Montserrat? Són miracles que es produeixen en la silenciosa fondària de les ànimes, miracles d'ordre espiritual que són els més grans que pot acomplir la gràcia divina. Quants i quants podríem donar testimoni d'alguns d'aquests miracles! Montserrat és un dels fogars més ardents de l'esperit que avui té la nostra santa religió en tot el món; és la muntanya mística assentada damunt d'una secular tradició de santedat. Es el *mons Dei, mons pinguis, mons coagulatus* de la Sagrada Escripura.

MANUEL DE MONTOLIU

De re apologètica

El fet catòlic

Una escola filosòfica del segle passat no donava valor sinó als fets. "Fets, vinguin fets, deia Comte, no hi ha més que fets, el savi no considera sinó els fets." No tinc inconvenient, amb les naturals reserves, d'ésser-ne partidari. I el fet vivent, frapant, que ompla vint segles d'història, és el fet persistent del catolicisme.

Ell ha vist passar la puixança romana amb el seu orgull, la raça jueva amb la seva nacionalitat, els bàrbars amb llur furor de destrucció, i legions d'heretges de tot color, el gran moviment d'emancipació del renaixement, el de la reforma i l'adveniment de l'esperit modern, que amb el furor diabòlic dispàrrava tota la grossa artilleria sectària contra l'Església de Déu.

En el sòl d'Europa s'han aixecat imperis i s'han format nacionalitats de les quals només en queden deixalles.

Han pasat les institucions humanes, les formes polítiques i socials, les doctrines i les escoles.

Les antigues heretgies han desaparegut, i les que han cristallitzat en religions positives estan en misèrria descomposició. El cisma de Foci està fet bocins. Arreconat en els pobles orientals i mancat de tota influència espiritual i social, ha esdevingut com una mòmia a la qual cal evitar el més petit contacte d'aire. Quan els teòlegs ortodoxes han volgut airejar-la, hom ha sentit tot seguit la seva fetor cadavèrica.

El protestantisme, síntesi de totes les heretgies, està a les acaballes. El formigueig de sectes engendrat pel lliure examen, ha estat la seva ruïna. El protestantisme, diu l'escriptor anglès Wilson, es dissol en negacions. A no tardar, en els pobles anglo-saxons no hi haurà més que catòlics i racionalistes. És que els pobles orientals i les races anglo-saxones s'han donat compte que entre el catolicisme i l'ateisme, no hi ha altre terme mig que la mentida i la hipocresia.

El catolicisme, en canvi, bimillinari i tot, es manté jove i ple de vida, anant de triomf en triomf, de conquesta en conquesta; s'obre pas en mig dels pobles orientals i entre las races anglo-saxones on el corrent de conversions a l'Església catòlica no és mai interromput, i envia tots els dies missioners arreu del món, per tal d'estendre les seves conquestes, regenerant amb la seva doctrina tots els pobles i totes les institucions humanes.

La seva influència ha envaït el camp de les humanes activitats, ha dignificat el concepte de la vida, ha orientat les especulacions de la intel·ligència i ha fet sentir pregonament la seva acció santificadora a tots els ordres de la vida.

Heus aquí una institució que, després de dinou segles d'existència, forma el centre del pensament modern.

Això no vol dir que el catolicisme no n'hagi passat de totes. Tres cents anys de persecució ferotge han posat a prova la seva immensa consistència. I la persecució — cal remarcar — no és un fet singular en la vida del catolicisme, és la seva característica, és a dir, és el fruit natural de la seva doctrina oposada a les humanes concupiscències.

No hi ha hagut nació en el món univers que no hagi estat regada per la sang dels màrtirs de Jesucrist. Fins en els nostres dies hem vist els Nerons i els Dioclecians signar decrets de persecució contra els catòlics de Mèxic reproduint-se totes les crueltats i tots els prodigis de les persecucions romanes. I els catòlics de Mèxic han sabut convertir l'oratge en triomf. I llur fe ha esdevingut més forta i més ferma com trempada pel foc i la sang.

Vet aquí el fet persistent del Catolicisme. Fet meravellós que porta clavat en ell mateix la marca autèntica de la Divinitat.

JOSEP ROURE

Del món del treball

Un discurs notable

En la reunió de Consiliaris d'entitats catòliques i socials que acaba de tenir lloc a Toledo, s'ha tractat conscienciosament dels problemes que afecten les obres de la nostra especialització, del moviment catòlico-obrer, de les seves necessitats i orientacions prenent-se acords que oportunament es faran públics o es posaran prudentment en pràctica.

Un dels treballs que allí ha cridat més l'atenció és el del justament famós Bisbe mexicà d'Huejutla, autor d'aquella Pastoral que donà la volta al món i ferí de mort la situació de Plutarco Calles.

Amb mestrivola competència, el venerable i heroic Prelat mexicà estudià la situació del món obrer i la seva actuació, especialment en ço que fa referència al moviment sindical estranger, per a després estudiar el problema plantejat a Espanya per aquest gran fenomen social de l'obrerisme, aconsellant a l'Acció Catòlica espanyola que ara dediqués els seus principals esforços a procurar l'organització patronal i obrera simultàniament.

Interessants declaracions sindicalistes

Són d'un dels sindicalistes àcrates més qualificat: En Peiró, i les ha fetes a un diari esquerrà dels més verinosos. Concretarem.

En Peiró creu que la ideologia dels nostres obrers no ha evolucionat gens en l'actual període polític, però l'ha vestit, per dir-ho així, amb més folgades robes. La interpreta més amplament, en la teoria i en la pràctica.

"La ideologia de les minories que demà assoliran la direcció de les organitzacions obreres, ha dit En Peiró, és l'anarco-sindicalista."

La violència sistemàtica mai no ha estat la tàctica de l'organització obrera. Si en el seu historial es registra un període de terrorisme, aquest fou pro-

ducte lògic de l'època en què és desenrotllà. Llegint entre ratlles, i no costa pas gaire de llegir, hom constata que foren obra dels sindicalistes les hecatombes que es registraren a Barcelona els últims anys del vell règim; hecatombes que es repetiran tan prompte com les circumstàncies ho permetin."

Després, En Peiró, afegí:

"Algun dia hom podrà recordar als desmemoriats que el terrorisme, carregat al compte dels obrers revolucionaris, fou el resultat d'un altre terrorisme iniciat contra d'ells l'any 1912.

"Per raons ben racionals, però, es pot afirmar que la tàctica variarà d'una manera extraordinàriament sensible, no sols perquè l'experiència ha estat una gran lliçó, sinó, a més a més, perquè la superació de la pròpia ideologia farà, inevitablement, que l'acció sigui, en general, substituïda per la pressió col·lectiva. Dit en altres termes: l'acció de les masses restarà possibilitats a l'acció individual; la lluita esdevindrà més civil i humana, després d'ésser més metòdica i conforme a la veritable doctrina anarco-sindicalista.

"Crec com cosa segura que la posició que l'obrer adoptarà en la seva actuació civil futura, serà la que determinarà la moció aprovada per la Conferència de la Confederació Nacional del Treball celebrada a Saragossa l'any 1922, que signarem Salvador Seguí, Angel Pestaña, Josep Viadiu i jo. En síntesi, l'actuació aprovada aleshores, determinava que l'organització obrera ha d'intervenir en els afers públics, no en el sentit de participar-hi amb la seva col·laboració, sinó en el de fiscalitzar i criticar directament tot el que sigui susceptible d'ésser-ho i interessar la classe obrera, per tal de posar-la en situació d'obrar directament sobre els seus propis interessos."

De manera que la posició política del Sindicalisme àcrata no és de col·laboració, com la dels socialistes, sinó de fiscalització. Resulta, cal confessar-ho, més noble que la dels socialistes, però menys fructuosa...

I per avui, prou.

Els iconoclastes

D'aquestes planes estant ens hem plangut moltes vegades de la poca cordialitat que existeix entre els nostres artistes i literats. En un poble geogràficament petit com el nostre cal que s'aprofiti l'esforç de tots els homes. Dissortadament no opinen així la majoria dels catalans. No tenim prestigis perquè en compte de fer obra constructiva i de respectar els que porten a dintre alguna cosa, esmercem les nostres activitats a combatre aquells que valen més que nosaltres.

A Barcelona es publica una revista musical que tracta amb una gran desconsideració els músics que no formen part de la seva capelleta. En el número darrer es befa del mestre Millet, del mestre Vives i de l'Orfeó Català. Sembla estrany que la passió entenebreixi tant els ulls dels homes. Tothom es descobreix amb respecte davant l'Orfeó Català i han d'ésser catalans aquells qui el menyspreen.

Un dels mestres que figura en el grup protestatari és En Morera. Aquest compositor s'ha distingit sempre per la seva causticitat. Si l'escolteu us dirà que el mestre Nicolau no val res i que En Millet és un músic que no sap de què se les heu. En Pedrell, un dels musicòlegs més grans del segle passat, era un pobre home. Un dia li varen preguntar quina opinió tenia d'En Garreta, i va respondre en un to aspre: "Qui és En Garreta?"

Nosaltres sempre hem elogiat el mestre Morera i hem reconegut l'obra catalanitzadora que ha realitzat, però hem de reconèixer també que la seva causticitat li lleva moltes simpaties.

La revista a què alludíem suara parla amb una gran desconsideració del mestre Millet. Que pretenen els redactors d'aquella publicació, desprestigiari l'Orfeó Català? I bé: un cop hagin aconseguit desprestigiari-lo, què guanyarà Catalunya amb la desaparició d'una institució musical que posa tan amunt el nom de la nostra terra? Entre els músics que integren el grupet protestatari i iconoclasta hi ha algú capaç de fundar i dirigir un Orfeó més perfecte que el Català? Si es creuen amb prou forces per a crear una obra superior a la que actualment existeix, per què no converteixen en realitat tangible els seus propòsits? Es que Millet posa dificultats perquè a Barcelona es vagi a la creació d'una entitat més perfecta que la que ell dirigeix? Si no tenen forces per a posar-se al davant d'un Orfeó, per què pretenen destruir una de les institucions més glòries de Catalunya?

Aviat ens cansem dels homes. En Millet, ja fa anys que dirigeix el seu gloriós Orfeó, i en compte d'agrair la seva tenacitat i la seva constància, vol-

drien dir-li: "Ja us podeu retirar. D'ara endavant el dirigirem nosaltres".

El mestre Millet és un dels temperaments musicals més forts de la nostra terra. No sabem que ningú tingui com ell una cultura tan sòlida. No solament és músic, sinó també literat. Oblidar la tasca formidable que ha realitzat davant del seu Orfeó, és una ingratitud imperdonable. Digue-me el nom d'un músic català que hagi treballat més que ell per aconseguir l'educació musical del nostre poble. El grupet protestatari vol fer creure al públic que llegeix el seu portaveu, que el mestre Millet ens ha donat únicament obres carrinclones. Es això cert? El mestre Millet ens ha fet conèixer la famosa Missa de Bach i alguns dels seus corals inimitables; la Passió segons Sant Mateu, també de Bach, l'obra més formidable del gran compositor alemany; les Estacions de Haydn, obra elegantíssima i d'una gràcia extraordinària, i la Missa Solemnis de Beethoven, una de les obres més sublimes de l'autor de la Novena Simfonia.

L'Orfeó Català ens ha donat encara obres de gran volada de Strauss, de Ravel i altres músics estrangers, antics i moderns, alguns d'ells desconeguts a la nostra terra. Podem oblidar les interpretacions justes, perfectes, impecables que ens ha donat En Millet el grandíols Credo de Palestrina, de l'Oratori D'Haendel, de les millors composicions de Victòria i dels madrigalistes més aguts i delicats? Podem oblidar també les belles cançons nadalenques que ens ha fet conèixer?

Qui ha divulgat i ha fet estimar la cançó popular, aquesta flor olorosa que no es marcirà perquè en ella batega l'ànima immortal del nostre poble?

Les obres meravelloses d'En Nicolau únicament pot cantar-les un Orfeó ben disciplinat com el que dirigeix En Millet. Existeix algun Orfeó aquí i fora d'aquí que sigui capaç de cantar d'una manera més justa i perfecta "La mort de l'escola"?

Es faria interminable aquest article si haguéssim d'esmentar tots els mèrits del mestre Millet i del seu gloriós Orfeó, que és carn de la seva carn.

Compremem que no tots els músics estiguin d'acord amb les orientacions de l'Orfeó Català. Això és una cosa opinable. El que no compremem és que per a donar satisfacció a les petites rancúries, hom intenti restar prestigi a una de les figures més glòries de la renaixença catalana. Si no sabem aquietar les passions destruïrem els pocs valors que tenim. Quan els iconoclastes hagin aconseguit convertir la nostra terra en un munt de runes, segurament s'avergonyiran de la seva obra. Bombardejar una ciutat és una cosa fàcil i planera. El que costa és construir-la.

J. C.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Llibres nous

Geografía social de los pueblos agrícolas. — Conferencia en el Instituto Agrícola Catalán de San Isidro, por el Excmo. Sr. D. José Maluquer Salvador. Gráficas de Ossó, Laureano Miró, 176. San Feliu del Llobregat.

La festa patronal de l'Institut Agrícola Català va ésser commemorada aquest any amb una Conferència interessantíssima de l'infatigable Conseller-Delegat de l'Institut Nacional de Previsió, Sr. Maluquer i Salvador. Res més escaient que el tema elegit amb gran encert i res més suggestiu que aquesta Conferència, pla per a un estudi més ample sens dubte, en la qual són examinats aspectes de la construcció en institucions i pobles agrícoles (de la Península i de l'estranger) segons els criteris de la previsió organitzada sota l'empenta de l'Estat.

Ha fet altra gran obra el Sr. Maluquer iniciant aquí aquests estudis, dels quals poca cosa se'n coneix, aportant-hi tot l'arxiu d'erudició que tanca el seu esperit conreadíssim i la seva intel·ligència mai no associada en aquests estudis. El seu treball, a més a més, es llegeix d'un sol còp donada la forma suggestiva i variada en què hi són tractats els temes, i encara la conferència ve avui avalorada mitjançant un seguit de bells fotogravats que fan d'aquest fulletó, ben editat i ben cuidat, un petit caliu d'idees noves i de suggestions transcendents.

Té a més altra nota simpàtica per a nosaltres, i és el lligam que estableix entre la matèria social de què tracta amb l'obra de Lleó XIII en matèria social, aprofitant l'avinentsa simpàtica de commemorar-se en aquell dia 15 de maig l'aniversari del col·ossal Codi del Treball l'Encíclica *Rerum novarum*, de gloriós record sempre i sempre de plena actualitat.

Desitjaríem veure aquest fulletó en mans de tots els homes generosos i de tots els esperits cultivats, segurs de la seva eficàcia!

Curso de Medicina Social. — Conferencias del doctor Duran Arrom. Imprenta Clarasó, Villarroel, 17. Barcelona.

El Dr. Duran Arrom ha tingut la gentilesa de fer-nos conèixer aquest fulletó, ample, ben presentat, amb magnífic paper, en el qual es comprenen les Conferències (veritable Curset) donades sobre "Malalties professionals" durant la primavera passada.

El Dr. Duran, que a més de metge dedica les seves activitats a qüestions socials, com ho indica el seu càrrec de president d'una Comissió Mixta de darrera creació, ha resumit en aquest fulletó les malalties professionals amb un ordre lògic distingint-les entre els agrupaments següents: infeccioses, parasitàries, per acció mecànico-física, per inhalació, per intoxicació química, càncer professional. De cada una en fa un estudi complet i brevíssim, a propòsit per a ésser conegut per persones alienes a la professió mèdica i de cada una n'indica els remeis i profilaxi en temes senzills i pràctics, a l'abast de tothom.

Caldria divulgar aquest fulletó del Dr. Duran, puix les malalties professionals són aquí poc vulgaritzades, sobretot entre patrons, obrers i professionals del dret que tan sovint han d'intervenir en qüestions amb elles relacionades. La ciència social guanyaria molt amb aquest coneixement, encara que fos no-

més que en els termes de vulgarització amb què el competent metge les exposa.

Asamblea del Instituto Nacional de Provisiones y sus Cajas Colaboradoras. — (Barcelona, junio 1929). Imprenta Sucesora Minuesa de los Ríos, Miguel Servet, 13. Madrid, 1929.

Es va celebrar aquesta Assemblea a Barcelona en el mes de juny darrer. I aprofitant l'avinentsa, fou dedicat un acte d'homenatge al savi Conseller-Delegat de l'Institut Nacional de Previsió, Sr. Maluquer i Salvador, acte que tingué lloc en la seva casa pairal de Sat Joan Despí on ha establert la seva estada aquest home benemèrit de la previsió espanyola.

Amb això, en aquest fulletó, ple de lletres i de substància, s'ajunten aquest any dues menes de treballs: el de ressenya de l'homenatge, merescudíssim i exemplar per a tots, a l'home que ha dedicat la seva vida i fins la seva salut a la previsió organitzant-la i donant-li cos, i a la ressenya dels treballs de l'Assemblea.

La primera ressenya conté un bon xic de treballs dignes d'estudi per a donar a conèixer la figura altíssima de l'homenatjat; i sobretot un discurs de remerciament del mateix, que és una bella pàgina tan instructiva com emocional, que es llegeix amb goig. També discursos del senyors Posada, López Núñez i General Marzá completen aquella ressenya.

La segona constitueix una acta de tot el tractat i discutit en l'Assemblea anyal de l'Institut i Caixes Colaboradores, que és interessantíssim, com de costum per a tots els qui a aquestes tasques nobilíssimes dediquen la seva activitat.

Dos temes principals emplenaren aquestes tasques anyals: l'estudi del Reglament del Decret establint el segur de maternitat, reglament detallat, madurat després d'anys en els que ha funcionat aquest segur en forma de subsidi; i la preparació d'un avantprojecte de la matèria interessantíssima i difícil del futur segur d'atur forçós. Un i altre resten magistralment exposats i discutits en el llibre. I les discussions vari, a més a més, acompanyades dels projectes ja convenientment estructurats i redactats quasi a punt de portar-los a la *Gaceta*.

Com la matèria resulta d'interès per al camp d'acció de la nostra revista, un dia o altre ens ocuparem d'aquest darrer projecte d'atur forçós en les nostres columnes. I per aquesta raó no insistim avui en el contingut d'aquest llibre, dens i breu, que és treball de grandíssim interès per a tots.

Discurso pronunciado por el Dr. Durán Arrom en la inauguración de su Presidencia de la Comisión Mixta de Industrias Químicas de Cataluña. — Barcelona, 1929.

Es un discurs breu. No ens ha convençut el doctor Duran com a sociòleg. I és que les activitats no poden diversificar-se massa. I així com en el *Curs de Medicina Social* de què parlem més amunt, el doctor Duran ha fet una obra elogiosa, en canvi, en aquest Discurs ha mostrat només que una excellent bona voluntat. I potser això no sigui prou per a fer discursos d'aquesta mena, i menys per a justificar-ne la publicació.

J. M. G.

TEMES DE LA SETMANA

Els esplendors de l'Exposició de Barcelona, especialment els que ha llençat des d'aquí sobre tot el món civilitzat i per civilitzar el Congrés Universal Missional amb els seus savis acords i els seus últims actes incomparables, han tret relleu, si no interès, al capítol de política transaccional desenrotllada recentment a San Sebastian.

Quelcom s'ha dit aquí de l'Exposició i de l'esmentat Congrés, però no és res amb comparació del que els dos grandiosos esdeveniments es mereixen; ni res direm tampoc que valgui la pena perquè no podem fer-ho d'una manera pròpiament digna.

Altrament, la comèdia política que ha tingut lloc en la capital donostiarra ens ha fet reviure trossos escollits de la vella i clàssica política espanyola. Cambó — qui es trobava casualment allí quan Romanones assajà el nou pas de set per vuit que l'ha de conduir novament, tard o d'hora, al palau de la Presidència — no va voler pendre part a aquesta divertida peça.

Quelcom de més positiu hi ha per registrar aquesta setmana, i és la següent interessant nota oficial, la qual, per tractar-se de números, inserim íntegra:

"De los datos telegráficos recibidos en el Ministerio de Hacienda, resulta que la recaudación por todos conceptos, incluso Aduanas, en los nueve primeros meses del corriente año (enero a septiembre), importa 2.669.000.000 de pesetas con aumento de 139.000.000 sobre la alcanzada en igual período del año anterior.

Los pagos del presupuesto ordinario de 1929 reflejan una marcha normal, superando en 52.000.000 de pesetas a los verificados de enero a septiembre de 1928.

Tales cifras permiten esperar fundadamente que el superávit del corriente ejercicio económico exceda de 200.000.000 de pesetas.

Hasta la fecha se han entregado a la Caja de Amortización de la Deuda, por cuenta de superávit del año 1928 100.000.000 de pesetas, restando todavía una aportación de 20.000.000 más, con el mismo fin y de idéntico origen."

Amb permís de la censura gosarem a dir que els ulls fan pampallugues en llegir aquesta dansa de cents milions sobrats, i la boca se'ns torna aigua en pensar el bé que faria el Govern si en vista d'això comencés una política de desgravació d'impostos que tantíssim necessitem i apeteixen justament els contribuents.

* * *

La reunió de Ginebra acabà en pau, tal com començà després del rellegament de la "pau de La

Haia"; no, però, sense que la qüestió de les minories deixés d'amargar alguna estona la bona sentor de què gaudi Mr. Briand.

Aquesta qüestió de les minories ja ha donat peu a diaris de fort prestigi internacional per a una campanya *pro pacis* que tindria de començar amb la revisió del celeberrim Tractat de pau que revoltà bàrbarament el mapa d'Europa.

Altra raó aconsella aquesta revisió dels Tractats de la guerra començant per aquell que els engendra tots. La raça germànica malda unànimement perquè es borri de damunt d'ella la negra i infamant taca que, per raons inconfessables però ben clares, es llença damunt d'ella respecte les causes de la Guerra Gran.

Què pot negar-se a estudiar serenament i deguda aquesta qüestió que és l'honra i dignitat per a més de cent milions d'éssers i, a més, afecta moralment i àdhuc efectivament, a l'economia moral i financiera d'Alemanya?

El fet més sorollós de la setmana és el viatge de Mac Donald a Washington. Hoover, i amb ell tot el poble americà, l'han esperat amb els braços oberts, com si Mac Donald portés la pau al butxacó i les esquadres angleses a les mans per a sacrificar-les en ares d'aquesta pau.

El viatge s'ha revestit d'uns preparatius imperials. Tot el món s'ha posat en expectació.

Admirem una volta més aquesta raça anglesa que tan bé sap preparar aquests grans espectacles públics i tan admirablement evoluciona i converteix en actes triomfals les costellades que fatalment veu que ha de rebre i, previsorament, sàviament prepara.

Perquè aquí del que es tracta és del desplaçament de les riqueses i del poder que fins fa poc posseïa, o manejava, la Gran Bretanya, cap als seus parents dels Estats Units, i, per part d'aquests, estalviar-se una lluita tal volta secular i, per de prompte, colossal i universal tal vegada, per apoderar-se del ceptre del món.

Anglaterra, mentre veïé que les rivals a qui tenia d'abatre per a surar ella es deien Holanda, Espanya, França, Alemanya (per a no anomenar més que les més sabudes), no reparà en mitjans i aprofità totes les ocasions propícies; però amb el Tío Sam no hi vol raons, i no parará fins aliar-s'hi, si li convé.

Si es pogués veure quant sofreix l'orgull d'Anglaterra d'alguns anys ençà!

Es que ja li ha arribat l'hora de l'expiació incruenta a la Gran Bretanya!

J.

Calçats Minerva

Via Layetàna, 30
BARCELONA

CONSELL DE BON GERMÀ

Germà: No juguis a la loteria. La millor loteria és l'estalvi. Però si un dia tens aquesta feblesa prova-ho a l'estanc i loteria del carrer de Fernando i... qui sap!

Hi trobaràs també tabac, timbres, segells, etc. de totes menes i preus. Ah, i bitllets de Nadal.

Escolta, germà: Estàs assabentat de com els va anar als meus clients en el sorteig de l'últim Nadal? Informa-te'n, val la pena.

FERNANDO, 32 (prop Avinyó) - BARCELONA

Companyia Trasatlàntica VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID } Espanya-Nova York
DIRECTE } 9 expedicions a l'any
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic
16 expedicions a l'any
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina
12 expedicions a l'any
LINIA: Mediterrani, Cuba i Nova York
16 expedicions a l'any
» Mediterrani, Costa Firme i Pacífic
11 expedicions a l'any
» Mediterrani a Fernando Póo
12 expedicions a l'any
» a Filipines
3 expedicions a l'any

Servei tipus Gran Hotel. - T. S. F. - Radio-
telefonía. - Orquestra. - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia
en els principals ports d'Espanya. A Barcelona
oficines de la Companyia: Plaça Medinaceli, 8.

LES GRANS INDUSTRIES

FABRICA DE XARXES
I FILS RETORTS
PER A LA PESCA

FILLS DE GABRIEL JULIÀ

Bruch, n.º 7 - Telèfon 11422
(Entre Trafalgar i Ronda)

BARCELONA

LA CONSTÀNCIA

COMPANYIA ANÒNIMA
FUNDADA EL 1906

Segurs ferroviaris en general. — Especials "Paquets"
Segurs marítims. — Segurs d'incendis

RONDA UNIVERSITAT, 4 — Telèfon 20648 — BARCELONA

Agència d'Assumptes administratius de JOSEP CARDÚS i Cia., Stat. Ltda.

Despatx: Balmes, 16, pral., Barcelona.—Hores de 9 a 11 i de 5 a 7— Telèfon 17016

Aïtes, baixes, traspassos o canvis de nom en contribucions i impostos. — Territorial. Industrial. Devolucions de quantitats indegudament
satisfetes. Incidències en la Comprovació del Registre Fiscal. Baixes recàrrec extraordinari 4 % sobre finques dels Eixamples.

GARATGE I TALLERS "BALMES" JULI KLUG

BALMES, 76 (entre Aragó i València). - TELEFON 75941

AJUSTATGE I REPARACIÓ — PREUS LIMITATS I MÀXIM
RENDIMENT EN LES REPARACIONS — STOCK ELÈCTRIC
PER A INSTAL·LACIONS, MAGNETOS, BOBINATS, ETC.

SERVICE STATION

PRIMERA ESTACIÓ AMERICANA A ESPANYA

JOSEP MANZANARES

La casa més important en gasolina, petroli, neumàtics, cambres, olis, grasses, accessoris, eines, ferreteria i tot quant pertany a l'automòbil.

VENDA A L'ENGRÓS I DETALL

GARATGE I TALLERS:

Carrers Sepúlveda, 148-150
Villarreal, 55
I Floridablanca, 121
Telèfon 51510

CASA CENTRAL:

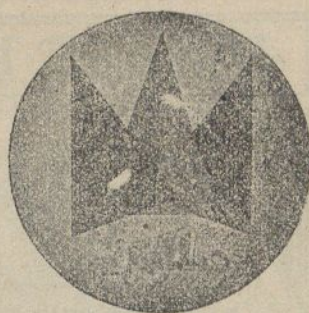
Carrer Aragó, 272
Passeig de Gràcia, 45
Telèfon 11550

MAGATZEMS:

Consell de Cent, 421

SUCURSAL:

Esplugues de Llobregat:
Carrer Laureano Miró, 89
Encreuament de les carre-
teres de Madrid i Cornellà

BARCELONA

VILARÓ I VALLS

PINTORS DECORADORS

Corts, 604

Telèfon 10283

BARCELONA

Codina Farriol Radio-REM

APARELLS-ACCESSORIS

La millor qualitat. — El millor preu
Laboratori. — Taller de muntatge

126, BALMES, 126 - Telèfon 74755

BANCO NUEVA HISPANIA

(Societat Cooperativa d'Estalvi i Crèdit)

DOMICILI SOCIAL:

BARCELONA. - Rambla de Catalunya, 16

SUCURSALS I AGÈNCIES:

Lleida - Reus - Sabadell - Sta. Coloma de Queralt - Vich

DELEGACIONS:

Pont d'Armentera (Tarragona). - Sant Guim (Lleida)

Capital social el 30 de juny de 1929: Ptes.

2.351.628'89

Préstecs realitzats i efectes comercials descomptats
als senyors Socis durant l'any 1928: Ptes.

7.912.226'92

Acadèmia Humet

Ronda Universitat, 27, 2.^a

DIRECTOR: D. FRANCESC DE P. HUMET
ENGINYER INDUSTRIAL

Especial per l'ingrés a l'Escola d'Enginyers in-
dustrials.

Estudis superiors del Peritatge Industrial en les
seves diverses especialitats.

Classes especials d'Anàlisi Matemàtic—Càlcul In-
tegral i Mecànica racional—Geometria Descriptiva
—Química Inorgànica i Orgànica—Física industrial
(òptica, calor i electricitat) — Dibuix industrial.

Bronzes d'Art, Ferreteria i Metalls per a
obres. Instal·lacions per a aigua i gas

BIOSCA I BOTEY, S. L.

Secció especial d'Art Religios

VENDES: Rambla de Catalunya, 129
Telèfon 73536

TALLERS: Roger de Flor, 189
Telèfon 50204

JA SOU SUBSCRIPTORS
DE
CATALUNYA SOCIAL?

JARABE PUIG

Cada cien gramos de Jarabe contienen:
 EXTRACTO NÉPETA GLECHOMA 15 GRAMOS • EXTRACTO-
 CRASSULA MICRANTA 8 GRAMOS • MACERADO HIERBA-ALCORNÚC
 UCO AL 2% DE POLICALA SENEGA AROMATIZADO 3 GRAMOS
 ORTO-GUAYACOL-SULFONATO POTÁSICO 1 GRAMO

PREPARADO POR
Z. PUIG
RIPOLL

Precio 5 Ptas. (Vmbres incluidos)

XAROP PUIG

(NOM REGISTRAT)

Preparat per Z. PUIG, farmacèutic

RIPOLL

Insustituïble preparat per al tractament de la
TOS, PULMONIES, BRONQUITIS
 i totes les afeccions de l'aparell respiratori.

*Es ven a totes les farmàcies
 i Centres d'Específics*

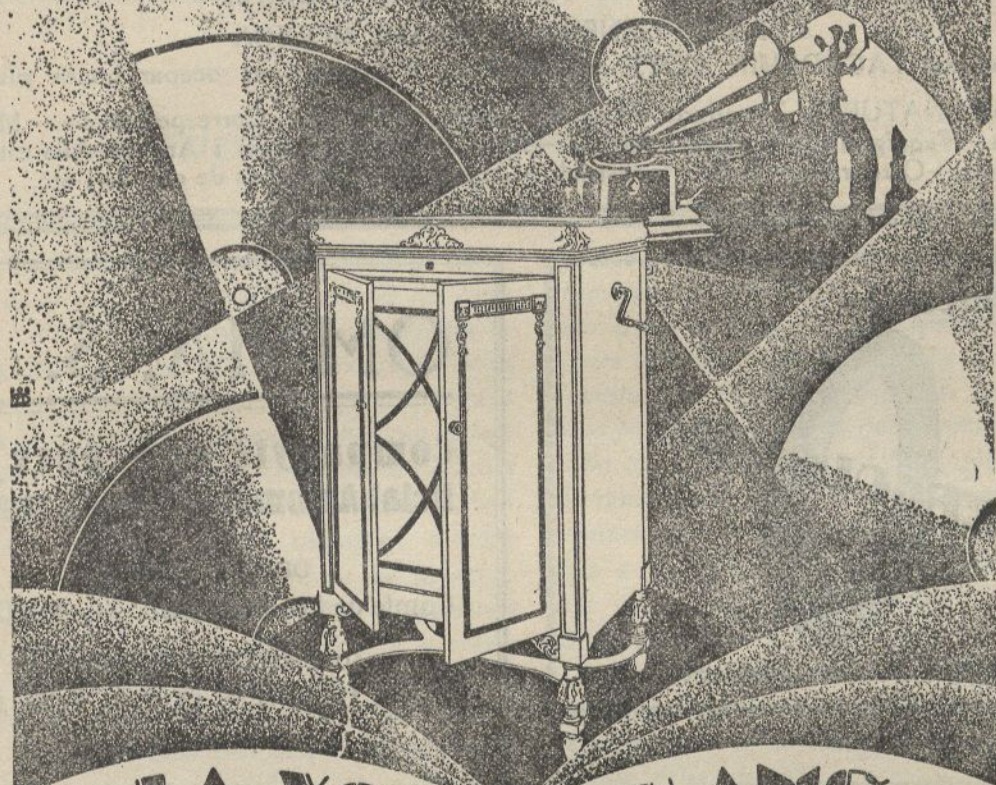
Exigiu en cada flascó l'adjunta marca registrada

GANIVETERIA
de ROCA
BARCELONA

PLAÇA DEL PI, 3 (enfrent l'Església)

LA NUEVA
GRAMOLA

LA VOZ DE SU AMO

con las últimas novedades en

DISCOS

de esta famosa marca

completará la felicidad de su hogar.

ADQUIERALA EN LA CASA

CESAR VICENTE

PASEO DE GRACIA - 4

Acadèmia Cots

Direcció general: Av. Portal de l'Angel, 38—BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Telèfon 18953 A.-Apartat 782

SUCURSALS: MADRID, Av Conde Peñalver, 7; LLEYDA, Estereria, 10; MANRESA, Angel Guimerà, 32
REUS, Arrabal Robuster, 23; MATARÓ, Riera, 59; BADALONA, Carme, 52 bis.

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Linguòfons.—Màquines de calcular, etc.

Unicorde

Nou tipus. Qualitat i presentació

BARCELONA

OMNIA, S. A.

Companyia de segurs del
Reial Automòbil Club d'Espanya

OFICINA PRINCIPAL:

Comte de Peñalver, núm. 24 - MADRID

SUBDIRECCIÓ A CATALUNYA:

Ronda Universitat, 15, 2.^{on} - Telèf. 16974

Aquesta Companyia cobreix els riscos dels cotxes automòbils.

Dany i pèrdua del cotxe

Per topada, incendi, parat o corrent. Per robatori consumat o intent de robatori Per acte mal intencionat de tercera persona Per accidents o incendi durant el transport

Responsabilitat civil

Per accidents o incendis causats pel cotxe assegurat a terceres persones, a la propietat o animals pertanyents a dites terceres persones.

Tot això en una sola pòlissa combinada, que val per tota l'Europa i rescindible en qualsevol moment.

URALITA

EL MILLOR MATERIAL PER A COBERTES

FRANQUEO CONCERTADO

A. G. - Provença, 12.